

ILOs arbetskonferens 16.6.2017

Rekommendation om sysselsättning och anständigt arbete för fred och resiliens nr 205

Internationella arbetsorganisationens allmänna konferens,
som sammankallats till Genève av styrelsen för Internationella arbetsbyrån och samlats där till sitt
hundrasjätte möte den 5 juni 2017,

bekräftar principen i Internationella arbetsorganisationens (ILO) stadga att universell och varaktig
fred förutsätter social rättvisa,

erinrar om Philadelphiadeklarationen (1944), allmänna förklaringen om de mänskliga
rättigheterna (1948), ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och
dess uppföljning (1998) och ILO:s deklaration om social rättvisa för en rättvis globalisering (2008),

tar hänsyn till behovet av att revidera 1944 års rekommendation angående sysselsättning (vid
övergången från krig till fred) (nr 71) i syfte att utvidga dess tillämpningsområde och ge uppdaterad
vägledning om hur sysselsättning och anständigt arbete påverkar förebyggande, återhämtning, fred
och resiliens i krissituationer som uppstår vid konflikter och katastrofer,

beaktar följderna och konsekvenserna av konflikter och katastrofer för fattigdom och utveckling,
mänskliga rättigheter och mänsklig värdighet, anständigt arbete och hållbara företag,

inser betydelsen av sysselsättning och anständigt arbete för att främja fred, förebygga
krissituationer som uppstår vid konflikter och katastrofer, möjliggöra återhämtning och bygga upp
resiliens,

inser att de länder som tar emot flyktingar eventuellt inte har drabbats av konflikter eller
katastrofer,

betonar behovet av att se till att alla mänskliga rättigheter och rättsstaten respekteras, inklusive
grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och internationella arbetsnormer, särskilt
rättigheterna och principerna relevanta för sysselsättning och anständigt arbete,

beaktar behovet av att inse att kriser påverkar kvinnor och män på olika sätt och att jämställdhet
och kvinnors och flickors egenmakt är av avgörande betydelse för att främja fred, förebygga kriser,
möjliggöra återhämtning och bygga upp resiliens,

inser betydelsen av att genom social dialog i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och
arbetstagarorganisationerna och med relevanta organisationer i civilsamhället där så är lämpligt ta
fram sätt att hantera krissituationer som uppstår vid konflikter och katastrofer,

uppmärksammar betydelsen av att skapa eller återställa en gynnsam miljö för hållbara företag
med beaktande av den resolution och de slutsatser om främjande av hållbara företag som

Internationella arbetskonferensen antog på sitt nittiosjätte möte (2007) och särskilt för små och medelstora företag för att stimulera sysselsättning, ekonomisk återhämtning och utveckling,

bekräftar behovet av att ta fram och stärka socialskyddsåtgärder för att förebygga kriser, möjliggöra återhämtning och bygga upp resiliens,

inser att tillgängliga offentliga tjänster av hög kvalitet spelar en roll i ekonomisk återhämtning, utveckling, återuppbyggnad, förebyggande och resiliens,

understrycker behovet av internationellt samarbete och internationella partnerskap mellan regionala och internationella organisationer för att säkerställa gemensamma och samordnade insatser,

har beslutat anta vissa förslag med avseende på sysselsättning och anständigt arbete för fred och resiliens som är punkt fem på mötets dagordning och

har bestämt att dessa förslag ska utformas som en rekommendation, antar denna dag, den 16 juni 2017, följande rekommendation som kan kallas 2017 års rekommendation om sysselsättning och anständigt arbete för fred och resiliens.

I. Mål och tillämpningsområde

1. Denna rekommendation ger medlemsstater vägledning om åtgärder som ska vidtas för att generera sysselsättning och anständigt arbete för förebyggande, återhämtning, fred och resiliens i krissituationer som uppstår vid konflikter och katastrofer.

2. I denna rekommendation, baserat på internationellt vedertagen terminologi, avses med

a) "katastrof" en allvarlig störning i funktionerna i ett lokalsamhälle eller samhälle i vilken omfattning som helst på grund av riskfyllda händelser som samspelar med utsatthet, sårbarhet och kapacitet och orsakar minst en av följande: mänskliga, materiella, ekonomiska eller miljömässiga förluster och konsekvenser och

b) "resiliens" förmågan i ett system, lokalsamhälle eller samhälle som utsatts för en fara att snabbt och effektivt motstå, absorbera, rätta sig efter, anpassa sig till, omvandla och återhämta sig från följderna av faran, bland annat genom att bevara och återställa essentiella grundläggande strukturer och funktioner genom riskhantering.

3. I denna rekommendation hänvisar "krishantering" till alla åtgärder med anknytning till sysselsättning och anständigt arbete vidtagna till följd av krissituationer som uppstår vid konflikter och katastrofer.

4. Denna rekommendation är tillämplig på alla arbetstagare och arbetssökande samt alla arbetsgivare inom alla ekonomiska sektorer som drabbas av krissituationer som uppstår vid konflikter och katastrofer.

5. I denna rekommendation är hänvisningarna till grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet, säkerhet och hälsa samt arbetsförhållanden också tillämpliga på arbetstagare som deltar i krishantering, inklusive omedelbara insatser. I denna rekommendation är hänvisningarna till mänskliga rättigheter samt säkerhet och hälsa likaså tillämpliga på frivilligarbetare som deltar i krishantering.

6. Bestämmelserna i denna rekommendation påverkar inte medlemsstaters rättigheter och skyldigheter enligt internationell rätt, särskilt internationell humanitär rätt, internationell flyktingrätt och internationell människorättslagstiftning.

II. Vägledande principer

7. Då de vidtar åtgärder med anknytning till sysselsättning och anständigt arbete för att hantera krissituationer som uppstår vid konflikter och katastrofer samt i syfte att förebygga bör medlemsstater beakta följande:

- a) främjande av full, produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete som är avgörande för att främja fred, förebygga kriser, möjliggöra återhämtning och bygga upp resiliens,
- b) behovet av att respektera, främja och förverkliga grundläggande principerna och rättigheterna i arbetslivet, andra mänskliga rättigheter och andra relevanta internationella arbetsnormer och att beakta andra internationella instrument och dokument där så är lämpligt och tillämpligt,
- c) betydelsen av god förvaltning och att bekämpa korruption och klientelism,
- d) behovet av att respektera nationell lagstiftning och politik och utnyttja lokalkännedom, lokal kapacitet och lokala resurser,
- e) krisens karaktär och hur mycket den påverkar förmågan hos regeringar, inklusive regionala och lokala myndigheter, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt andra nationella relevanta institutioner att genomföra effektiva insatser med, efter behov, nödvändigt internationellt samarbete och bistånd,
- f) behovet av att bekämpa diskriminering, fördomar och hat baserade på ras, hudfärg, kön, religion, politisk åskådning, nationell härkomst, socialt ursprung, funktionsnedsättning, ålder, sexuell läggning eller någon annan grund,
- g) behovet av att respektera, främja och förverkliga lika möjligheter för och likabehandling av kvinnor och män utan någon som helst diskriminering,

- h) behovet av att fästa särskild uppmärksamhet vid befolkningsgrupper och individer som är särskilt sårbara på grund av krisen, bland annat barn, unga, personer som tillhör minoriteter, ursprungs- och stamfolk, personer med funktionsnedsättning, internflyktingar, migranter, flyktingar och andra personer som tvångsförflyttats över gränser,
- i) betydelsen av att identifiera och övervaka alla negativa och oförutsedda konsekvenser och undvika skadliga spridningseffekter på individer, lokalsamhällen, miljön och ekonomin,
- j) behovet av en rättvis övergång till en miljömässigt hållbar ekonomi som ett medel för hållbar ekonomisk tillväxt och social utveckling,
- k) betydelsen av social dialog,
- l) betydelsen av nationell försoning i tillämpliga fall,
- m) behovet av internationell solidaritet, börde- och ansvarsfördelning och samarbete i enlighet med internationell rätt och
- n) behovet av nära samordning och synergier mellan humanitärt och utvecklingsbistånd, bland annat för att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete och inkomstmöjligheter, i syfte att undvika dubbelarbete och överlappande uppdrag.

III. Strategiska tillvägagångssätt

8. Medlemsstater bör anta ett differentierat tillvägagångssätt för att stegvis genomföra sammanhängande och övergripande strategier för att främja fred, förebygga kriser, möjliggöra återhämtning och bygga upp resiliens, vilket omfattar att

- a) stabilisera försörjningsmöjligheter och inkomster genom omedelbara socialskydds- och sysselsättningsåtgärder,
- b) främja lokal ekonomisk återhämtning för att skapa möjligheter till sysselsättning och anständigt arbete och socioekonomisk återintegrering,
- c) främja hållbar sysselsättning och anständigt arbete, socialt skydd och social inkludering, hållbar utveckling, skapande av hållbara företag, särskilt små och medelstora, en övergång från informella till formella ekonomin, en rättvis övergång till en miljömässigt hållbar ekonomi och tillgång till offentliga tjänster,
- d) se till i samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och uppmuntra dem att aktivt delta i att planera, genomföra och övervaka åtgärder för återhämtning och resiliens med hänsyn till åsikterna hos relevanta organisationer i civilsamhället där så är lämpligt,

e) bedöma sysselsättningskonsekvenser av nationella återhämtningsprogram genomförda med offentliga och privata investeringar för att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete för alla kvinnor och män, särskilt unga och personer med funktionsnedsättning,

f) ge arbetsgivare vägledning och stöd så att de kan vidta effektiva åtgärder för att identifiera, förebygga, begränsa och redovisa för hur de beaktar faran för negativa följder för mänskliga och arbetstagar rättigheter i sin verksamhet eller i samband med produkter, tjänster eller verksamhet till vilka de eventuellt är direkt knutna,

g) tillämpa ett jämställdhetsperspektiv på alla åtgärder för att planera, genomföra, övervaka och utvärdera förebyggande och hantering av kriser,

h) skapa ekonomiska, sociala och rättsliga ramar på nationella nivån för att befrämja varaktig och hållbar fred och utveckling med respekt för rättigheter i arbetslivet,

i) främja social dialog och kollektiva förhandlingar,

j) skapa eller återställa arbetsmarknadsinstitutioner, inklusive arbetsförmedlingar, för att stöda stabilisering och återhämtning,

k) bygga upp kapaciteten hos regeringar, inklusive regionala och lokala myndigheter, och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och

l) där så är lämpligt vidta åtgärder för att socioekonomiskt återintegrera personer som drabbats av en kris, i synnerhet dem som tidigare tillhört väpnade styrkor och beväpnade grupper, bland annat genom utbildningsprogram för att förbättra deras anställbarhet.

9. Krishantering omedelbart efter en konflikt eller katastrof bör, där så är lämpligt, omfatta

a) en samordnad och inkluderande behovsbedömning med ett klart jämställdhetsperspektiv,

b) brådskande insatser för att tillgodose grundläggande behov och tillhandahålla tjänster, inklusive socialt skydd, stöd till försörjning, omedelbara sysselsättningsåtgärder och inkomstmöjligheter för befolkningsgrupper och individer som är särskilt sårbara på grund av krisen,

c) hjälp som i största möjliga mån ges av offentliga myndigheter med internationella samfundets stöd och engagerar sociala partners och vid behov relevanta civilsamhälls- och lokala organisationer,

d) säkra och anständiga arbetsförhållanden, däribland personlig skyddsutrustning och medicinsk hjälp till alla arbetstagare, inklusive dem som arbetar med räddning och återuppbyggnad och

e) när så är nödvändigt återställande av statliga institutioner och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt relevanta organisationer i civilsamhället.

IV. Sysselsättning och inkomstmöjligheter

10. Då de möjliggör återhämtning och bygger upp resiliens bör medlemsstater anta och genomföra en övergripande och hållbar sysselsättningsstrategi för att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete för kvinnor och män med beaktande av 1964 års konvention angående sysselsättningspolitik (nr 122) och vägledningen i Internationella arbetskonferensens relevanta resolutioner.

11. I samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna bör medlemsstater anta inkluderande åtgärder för att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete och inkomstmöjligheter genom, där så är lämpligt,

a) sysselsättningsintensiva investeringsstrategier och investeringsprogram, inklusive offentliga sysselsättningsprogram,

b) lokala ekonomiska återhämtnings- och utvecklingsinitiativ med särskild inriktning på försörjning i både landsbygds- och stadsområden,

c) att skapa eller återställa en gynnsam miljö för hållbara företag, bland annat främja små och medelstora företag samt kooperativ och andra initiativ inom sociala ekonomin, med en särskild inriktning på initiativ till att underlätta tillgången till finansiering,

d) att stöda hållbara företag för att säkerställa verksamhetens kontinuitet i syfte att upprätthålla och höja sysselsättningsnivån och skapa nya arbetstillfällen och inkomstmöjligheter,

e) att underlätta en rättvis övergång till en miljömässigt hållbar ekonomi som ett medel för hållbar ekonomisk tillväxt och social utveckling och för att skapa nya arbetstillfällen och inkomstmöjligheter,

f) att stöda socialt skydd och sysselsättning och respektera, främja och förverkliga grundläggande principerna och rättigheterna i arbetslivet inom informella ekonomin och uppmuntra arbetstagare och ekonomiska enheter i informella ekonomin till att övergå till formella ekonomin med beaktande av 2015 års rekommendation om övergången från den informella till den formella ekonomin (nr 204),

g) att stöda offentliga sektorn och främja socialt, ekonomiskt och miljömässigt ansvarsfulla offentlig-privata partnerskap och andra mekanismer för att utveckla kompetens och kapacitet och skapa arbetstillfällen,

h) att ta fram incitament för multinationella företag att samarbeta med nationella företag i syfte att skapa produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete och iakttä tillbörlig aktsamhet kring mänskliga rättigheter för att säkerställa respekten för mänskliga och arbetstagar rättigheter

med beaktande av trepartsdeklarationen om principer för multinationella företag och socialpolitik och

i) att där så är lämpligt göra det lättare att anställa personer som tidigare tillhört väpnade styrkor och beväpnade grupper.

12. Medlemsstater bör ta fram och tillämpa aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder och program med särskild inriktning på missgynnade och marginaliserade grupper samt befolkningsgrupper och individer som är särskilt sårbara på grund av krisen, bland annat personer med funktionsnedsättning, internflyktingar, migranter och flyktingar, där så är lämpligt och i enlighet med nationella lagar och bestämmelser.

13. Då de hanterar krissituationer bör medlemsstater försöka tillhandahålla unga kvinnor och män inkomstmöjligheter, varaktig sysselsättning och anständigt arbete, bland annat genom

a) integrerade utbildnings-, sysselsättnings- och arbetsmarknadsprogram som beaktar specifika situationen för unga som träder in i arbetslivet och

b) särskilda sysselsättningsinslag för unga i program för avvärning, demobilisering och återintegrering som omfattar psykosocial rådgivning och andra åtgärder för att ta itu med asocialt beteende och våld med tanke på återanpassning till civila livet.

14. Resulterar en kris i ett stort antal internflyktingar bör medlemsstater

a) stöda försörjningen, utbildningen och sysselsättningen bland internflyktingar i syfte att främja deras socioekonomiska och arbetsmarknadsintegration,

b) bygga upp resiliens och stärka förmågan hos värdsamhällen att främja anständiga sysselsättningsmöjligheter för alla i syfte att se till att lokalbefolkningens försörjning och sysselsättning upprätthålls och dess möjlighet att ta emot internflyktingar stärks och

c) främja att internflyktingar återvänder frivilligt till sina hemorter och att de återintegreras i arbetsmarknaden när situationen tillåter det.

V. Rättigheter, jämställdhet och icke-diskriminering

15. Då de bekämpar diskriminering som uppstår vid eller förvärras av konflikter eller katastrofer och vidtar åtgärder för att främja fred, förebygga kriser, möjliggöra återhämtning och bygga upp resiliens bör medlemsstater

a) respektera, främja och förverkliga lika möjligheter för och likabehandling av kvinnor och män utan någon som helst diskriminering med beaktande av 1951 års konvention (nr 100) och rekommendation (nr 90) angående lika lön och 1958 års konvention (nr 111) och rekommendation (nr 111) angående diskriminering (anställning och yrkesutövning),

- b) fästa särskild uppmärksamhet vid ensamstående hushåll, särskilt då försörjarna är barn, kvinnor, personer med funktionsnedsättning eller äldre personer,
- c) vidta åtgärder för att se till att kvinnor som varit anställda under en kris och tagit på sig större ansvar inte ersätts mot deras vilja när manliga arbetskraften återvänder,
- d) vidta åtgärder för att se till att kvinnor får egenmakt att effektivt och meningsfullt delta i beslutsprocesser i samband med återhämtning och uppbyggande av resiliens och att deras behov och intressen prioriteras i strategier och insatser och att kvinnors och flickors mänskliga rättigheter främjas och skyddas,
- e) förebygga och bestraffa alla former av könsrelaterat våld, inklusive våldtäkt, sexuellt utnyttjande och trakasserier, och skydda och stöda offer,
- f) fästa särskild uppmärksamhet vid att skapa eller återställa stabilitet och socioekonomisk utveckling för befolkningsgrupper som särskilt drabbats av en kris, bland annat personer som tillhör minoriteter, ursprungs- och stamfolk, internflyktingar, personer med funktionsnedsättning, migranter och flyktingar, med beaktande av 1958 års konvention (nr 111) och rekommendation (nr 111) angående diskriminering (anställning och yrkesutövning) samt, där så är tillämpligt, andra relevanta internationella arbetsnormer och andra internationella instrument och dokument,
- g) se till att personer som tillhör berörda minoriteter och ursprungs- och stamfolk rådfrågas, i synnerhet via institutioner som representerar dem om sådana finns, och deltar direkt i beslutsprocessen, särskilt om de områden som bebos eller utnyttjas av ursprungs- och stamfolk och deras omgivning påverkas av en kris och relaterade åtgärder för återhämtning och stabilitet,
- h) i samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer se till att personer med funktionsnedsättning, inklusive de vars funktionsnedsättning beror på konflikten eller katastrofen, erbjuds möjligheter till rehabilitering, utbildning, specialiserad yrkesvägledning, yrkesutbildning och omskolning samt sysselsättning med hänsyn till relevanta internationella arbetsnormer och andra internationella instrument och dokument och
- i) se till att mänskliga rättigheterna för alla migranter och deras familjemedlemmar som vistas i ett krisdrabbat land respekteras jämbördigt med rättigheterna för nationella befolkningsgrupper med hänsyn till relevanta nationella bestämmelser samt, där så är tillämpligt, relevanta internationella arbetsnormer och andra internationella instrument och dokument.

16. Då de bekämpar barnarbete som uppstår vid eller förvärras av konflikter eller katastrofer bör medlemsstater

- a) vidta alla nödvändiga åtgärder för att förebygga, identifiera och avskaffa barnarbete i samband med krishantering med beaktande av 1973 års konvention (nr 138) och rekommendation (nr 146) om minimiålder,

b) vidta omedelbara åtgärder för att förebygga, identifiera och avskaffa värsta formerna av barnarbete, inklusive handel med barn och rekrytering av barn för utnyttjande i väpnade konflikter, med beaktande av 1999 års konvention (nr 182) och rekommendation (nr 190) om de värsta formerna av barnarbete,

c) ordna rehabilitering, social integration och utbildningsprogram för barn och unga som tidigare tillhört väpnade styrkor och beväpnade grupper för att hjälpa dem att återanpassa sig till civila livet och

d) se till att det finns socialskyddstjänster för att skydda barn, till exempel genom överföringar, kontant eller in natura.

17. Då de bekämpar tvångs- eller obligatoriskt arbete som uppstår vid eller förvärras av konflikter eller katastrofer bör medlemsstater vidta omedelbara åtgärder för att förebygga, identifiera och avskaffa alla former av tvångs- eller obligatoriskt arbete, inklusive människohandel för tvångs- eller obligatoriskt arbete, med beaktande av 1930 års konvention angående tvångsarbete (nr 29) och dess protokoll från 2014, 1957 års konvention angående avskaffande av tvångsarbete (nr 105) och 2014 års rekommendation om tvångsarbete (kompletterande åtgärder) (nr 203).

VI. Utbildning, yrkesutbildning och vägledning

18. Då de förebygger och hanterar krissituationer bör medlemsstater enligt principen om lika möjligheter för och likabehandling av kvinnor och män samt flickor och pojkar se till att

a) utbildning anordnas oavbrutet eller återställs snarast och att barn, inklusive internflyktingar, migranter och flyktingar, har tillgång till gratis offentlig utbildning av hög kvalitet, bland annat med hjälp av internationellt bistånd, i enlighet med relevant internationell rätt och utan någon som helst diskriminering i alla skeden av krisen och återhämtningen och

b) det finns program för en andra chans för barn och unga för att tillgodose centrala behov som beror på att deras utbildning eller yrkesutbildning avbrutits.

19. Då de förebygger och hanterar krissituationer bör medlemsstater, där så är lämpligt,

a) utforma eller anta ett nationellt program för utbildning, yrkesutbildning, omskolning och yrkesvägledning för att utvärdera och tillgodose nya kompetensbehov under återhämtning och återuppbyggnad i samråd med institutioner för utbildning och yrkesutbildning samt arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och genom att fullt ut engagera alla relevanta offentliga och privata aktörer,

b) anta läroplaner och utbilda lärare och utbildare för att främja

i) fredlig samexistens och försoning för fredsbyggande och resiliens och

ii) utbildning i, reducering av, medvetenhet om och hantering av katastrofrisker för återhämtning, återuppbyggnad och resiliens,

c) samordna utbildnings-, yrkesutbildnings- och omskolningstjänster på nationella, regionala och lokala nivåer, inklusive högre, lärlings-, yrkes- och entreprenörsutbildning, och göra det möjligt för kvinnor och män vars utbildning och yrkesutbildning förhindrades eller avbröts att inleda eller fortsätta och slutföra sin utbildning och yrkesutbildning,

d) utvidga och anpassa yrkesutbildnings- och omskolningsprogram till behoven hos alla personer vars sysselsättning avbrutits och

e) fästa särskild uppmärksamhet vid yrkesutbildning och ekonomisk egenmakt för drabbade befolkningsgrupper, också på landsbygden och inom informella ekonomin.

20. Medlemsstater bör se till att kvinnor och flickor har på grundval av lika möjligheter och likabehandling tillgång till alla utbildnings- och yrkesutbildningsprogram som tagits fram för återhämtning och resiliens.

VII. Socialt skydd

21. Då de hanterar krissituationer bör medlemsstater snarast

a) försöka säkerställa grundläggande inkomstrygghet särskilt för personer vars arbete eller försörjning avbrutits av krisen,

b) ta fram, återställa eller förbättra omfattande system för social trygghet och andra sociala skyddsmekanismer med hänsyn till nationell lagstiftning och internationella avtal och

c) försöka säkerställa effektiv tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård och andra grundläggande socialtjänster i synnerhet för befolkningsgrupper och individer som är särskilt sårbara på grund av krisen.

22. För att förebygga kriser, möjliggöra återhämtning och bygga upp resiliens bör medlemsstater inrätta, återställa eller upprätthålla sociala grundskydd samt försöka åtgärda luckorna i deras täckning med beaktande av 1952 års konvention angående minimistandarder för social trygghet (nr 102), 2012 års rekommendation om nationellt socialt grundskydd (nr 202) och andra relevanta internationella arbetsnormer.

VIII. Arbetsrätt, arbetsmarknadsmyndigheter och arbetsmarknadsinformation

23. Då de återhämtar sig från krissituationer bör medlemsstater i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna

- a) se över, ta fram, återställa eller stärka arbetslagstiftning, vid behov också bestämmelser om arbetarskydd och hälsa och säkerhet på arbetsplatsen, förenlig med ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljning (1998) och tillämpliga internationella arbetsnormer,
- b) se till att arbetslagar stöder uppkomsten av produktiv och fritt vald sysselsättning och anständiga arbetstillfällen,
- c) vid behov inrätta, återställa eller stärka arbetsmarknadsmyndighetssystemet, inklusive en arbetsinspektion och andra behöriga institutioner, med beaktande av 1947 års konvention angående arbetsinspektion (nr 81) samt systemet med kollektiva förhandlingar och kollektivavtal med beaktande av 1949 års konvention angående organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten (nr 98),
- d) vid behov inrätta, återställa eller förbättra system för att samla in och analysera arbetsmarknadsinformation med särskild inriktning på befolkningsgrupper som drabbats värst av krisen,
- e) inrätta eller återställa och stärka offentliga arbetsförmedlingar, inklusive arbetsförmedling efter kriser,
- f) se till regleringen av privata arbetsförmedlingar med beaktande av 1997 års konvention om privat arbetsförmedling (nr 181) och
- g) främja synergier mellan alla aktörer på arbetsmarknaden för att göra det möjligt för lokalbefolkningen att dra maximal nytta av sysselsättningsmöjligheter som skapas med investeringar förknippade med främjande av fred och återhämtning.

IX. Social dialog och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationers roll

24. Då de hanterar krissituationer bör medlemsstater i samråd med de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna

- a) se till att alla åtgärder som avses i denna rekommendation tas fram eller främjas genom jämställdhetsintegrerad social dialog med beaktande av 1976 års konvention om samråd på trepartsbasis (ILO:s normer) (nr 144),
- b) skapa en gynnsam miljö för att bilda, återställa eller stärka arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och
- c) där så är lämpligt uppmuntra till nära samarbete med organisationer i civilsamhället.

25. Medlemsstater bör inse arbetsgivar- och arbetstagarorganisationers avgörande roll i krishantering med beaktande av 1948 års konvention angående föreningsfrihet och skydd för

organisationsrätten (nr 87) och 1949 års konvention angående organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten (nr 98) och i synnerhet

- a) hjälpa hållbara företag, särskilt små och medelstora, att ta fram kontinuitetsplaner för att återhämta sig från kriser med hjälp av yrkesutbildning, råd och materiellt bistånd samt underlätta tillgången till finansiering,
- b) hjälpa arbetstagare, särskilt dem som är sårbara på grund av krisen, att återhämta sig från krisen genom yrkesutbildning, råd och materiellt bistånd och
- c) vidta åtgärder för dessa ändamål genom kollektiva förhandlingssystemet samt med andra metoder för social dialog.

X. Migranter drabbade av krissituationer

26. Med hänsyn till att särskild uppmärksamhet bör fästas vid migranter, speciellt migrerande arbetstagare, som är särskilt sårbara på grund av krisen bör medlemsstater vidta åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning och tillämplig internationell rätt för att

- a) avskaffa tvångs- eller obligatoriskt arbete, inklusive människohandel,
- b) där så är lämpligt främja integrationen av migranter i värdsamhällen genom tillgång till arbetsmarknaden, inklusive entreprenörskap och inkomstmöjligheter, och anständigt arbete,
- c) skydda och försöka säkerställa arbetstagarrättigheter och en trygg miljö för migrerande arbetstagare, inklusive dem i osäkra anställningar, kvinnliga migrerande arbetstagare, unga migrerande arbetstagare och migrerande arbetstagare med funktionsnedsättning, inom alla sektorer,
- d) vederbörligen beakta migrerande arbetstagare och deras familjer då det utformas åtgärder och program på arbetsmarknaden för hantering av konflikter och katastrofer där så är lämpligt och
- e) främja att migranter och deras familjer återvänder frivilligt i trygghet och värdighet.

27. I överensstämmelse med vägledningen i delarna V, VIII och IX bör medlemsstater främja lika möjligheter för och likabehandling av alla migrerande arbetstagare med avseende på grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och relevanta nationella arbetsrättsliga lagar och bestämmelser och i synnerhet

- a) upplysa migranter om deras rättigheter och skydd som arbetstagare, bland annat genom att på ett språk de förstår ge information om rättigheter och skyldigheter för arbetstagare och möjligheter till gottgörelse för kränkningar,
- b) göra det möjligt för migranter att gå med i representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer,

c) vidta åtgärder och främja kampanjer som bekämpar diskriminering och främlingsfientlighet på arbetsplatsen och framhäver positiva bidraget från migranter med aktivt engagemang från arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och civilsamhället och

d) rådfråga och engagera arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och, där så är lämpligt, andra relevanta organisationer i civilsamhället med avseende på sysselsättning av migranter.

XI. Flyktingar och återvändare

Flyktingars tillgång till arbetsmarknaden

28. I händelse av en tillströmning av flyktingar är alla åtgärder som vidtas enligt denna del beroende av

a) nationella och regionala förhållanden med hänsyn till tillämplig internationell rätt, grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och nationell lagstiftning och

b) medlemsstaters utmaningar och begränsningar vad gäller deras resurser och förmåga att agera effektivt med hänsyn till behov samt prioriteter hos de mest representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna.

29. Medlemsstater bör inse avgörande betydelsen av rättvis börde- och ansvarsfördelning. De bör stärka internationellt samarbete och internationell solidaritet så att det ges förutsägbart, hållbart och tillräckligt humanitärt och utvecklingsbistånd för att stöda de minst utvecklade länder och utvecklingsländer som tar emot ett stort antal flyktingar, också med tanke på att åtgärda konsekvenserna för deras arbetsmarknad och säkerställa deras fortsatta utveckling.

30. Där så är lämpligt bör medlemsstater vidta åtgärder för att

a) främja självförsörjning genom fler möjligheter för flyktingar att få tillgång till försörjningsmöjligheter och arbetsmarknaden utan diskriminering mellan flyktingar och på ett sätt som också stöder värdsamhällen och

b) utforma nationell politik och nationella handlingsplaner med medverkan av behöriga sysselsättnings- och arbetsmarknadsmyndigheter och i samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer för att säkerställa skyddet av flyktingar på arbetsmarknaden, inklusive vad gäller tillgång till anständigt arbete och försörjningsmöjligheter.

31. Medlemsstater bör samla in tillförlitlig information för att bedöma inverkan av flyktingar på arbetsmarknaden och behoven hos den arbetskraft som finns och arbetsgivare i syfte att optimera användningen av kompetensen och humankapitalet hos flyktingar.

32. Medlemsstater bör bygga upp resiliensen och stärka kapaciteten hos värdsamhällen genom att investera i lokala ekonomin och främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete samt kompetensutveckling hos lokalbefolkningen.

33. I överensstämmelse med vägledningen i delarna IV, VI och VII bör medlemsstater där så är lämpligt inkludera flyktingar i åtgärder med anknytning till sysselsättning, yrkesutbildning och tillgång till arbetsmarknaden och i synnerhet

a) främja deras tillgång till teknisk och yrkesutbildning särskilt via program hos ILO och relevanta aktörer för att stärka deras kompetens och göra det möjligt för dem att genomgå ytterligare omskolning med hänsyn till eventuell frivilligt återvändande,

b) främja deras tillgång till formella arbetstillfällen, system för inkomstgenerering och entreprenörskap med hjälp av yrkesutbildning och yrkesvägledning, arbetsförmedlingsstöd och tillgång till arbetstillstånd, där så är lämpligt, och därigenom förhindra att det skapas en informell arbetsmarknad i värdsamhällen,

c) underlätta erkännandet, certifieringen, ackrediteringen och användningen av flyktingars kompetens och kvalifikationer via lämpliga mekanismer och ge tillgång till skräddarsydda möjligheter till yrkesutbildning och omskolning, inklusive intensiv språkundervisning,

d) öka kapaciteten hos offentliga arbetsförmedlingar och förbättra samarbetet med andra tillhandahållare av tjänster, inklusive privata arbetsförmedlingar, för att stöda flyktingars tillgång till arbetsmarknaden,

e) göra särskilda insatser för att stöda att kvinnliga flyktingar, unga och andra i en sårbar ställning integreras i arbetsmarknaden och

f) där så är lämpligt underlätta överföringen av rättigheter relaterade till arbete och social trygghet, inklusive pensioner, i enlighet med nationella bestämmelserna i värdlandet.

34. I överensstämmelse med vägledningen i delarna V, VIII och IX bör medlemsstater främja lika möjligheter för och likabehandling av flyktingar med avseende på grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och relevanta nationella arbetsrättsliga lagar och bestämmelser och i synnerhet

a) upplysa flyktingar om deras rättigheter och skydd som arbetstagare, bland annat genom att på ett språk de förstår ge information om rättigheter och skyldigheter för arbetstagare och möjligheter till gottgörelse för kränkningar,

b) göra det möjligt för flyktingar att gå med i representativa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och

c) vidta lämpliga åtgärder, inklusive lagstiftningsåtgärder och kampanjer, som bekämpar diskriminering och främlingsfientlighet på arbetsplatsen och framhäver positiva bidraget från

flyktingar med aktivt engagemang från arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och civilsamhället.

35. Medlemsstater bör rådfråga och engagera arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och andra relevanta aktörer vad gäller flyktingars tillgång till arbetsmarknaden.

36. Medlemsstater bör hjälpa värdländer att stärka sin kapacitet och bygga upp resiliens, inklusive med utvecklingsbistånd, genom att investera i lokalsamhällen.

Frivilligt återvändande och återintegrering av återvändare

37. När säkerhetsläget i flyktingars ursprungsland förbättrats tillräckligt mycket bör medlemsstater samarbeta för att främja att flyktingar återvänder frivilligt i trygghet och värdighet och stöda deras återintegrering i arbetsmarknaden, bland annat med hjälp av internationella organisationer.

38. Medlemsstater bör samarbeta med ILO och relevanta aktörer för att ta fram särskilda program för återvändare i syfte att underlätta deras yrkesutbildning och återintegrering i arbetsmarknaden.

39. Medlemsstater bör samarbeta, bland annat med hjälp av relevanta internationella organisationer, för att stöda socioekonomiska integrationen av flyktingar i deras ursprungsländer med åtgärderna i delarna IV–IX, där så är lämpligt, på ett sätt som stöder ekonomiska och sociala utvecklingen bland lokalbefolkningen.

40. Med hänsyn till principen om börde- och ansvarsfördelning bör medlemsstater hjälpa ursprungsländer att stärka sin kapacitet och bygga upp resiliens, inklusive med utvecklingsbistånd, genom att investera i lokalsamhällen i vilka flyktingar återintegreras och främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete.

XII. Förebyggande, begränsning och beredskap

41. I synnerhet i länder där det finns en förutsägbar konflikt- eller katastrofrisk bör medlemsstater vidta åtgärder för att bygga upp resiliens i samråd med arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer och andra aktörer i syfte att förebygga, begränsa och förbereda sig för kriser på sätt som stöder ekonomisk och social utveckling och anständigt arbete genom åtgärder såsom

a) identifiering av risker för och utvärdering av hot mot och sårbarhet hos human-, fysiskt, ekonomiskt, miljö-, institutionellt och socialt kapital på lokal, nationell och regional nivå,

b) riskhantering, inklusive beredskapsplanering, tidig varning, riskreducering och beredskap för nödsituationer, och

c) förebyggande och begränsning av negativa följder, inklusive kontinuitetsplanering inom både offentliga och privata sektorn, med beaktande av trepartsdeklarationen om principer för multinationella företag och socialpolitik och ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljning (1998).

XIII. Internationellt samarbete

42. Då de förbereder sig för och hanterar krissituationer bör medlemsstater stärka samarbetet och vidta lämpliga åtgärder via bilaterala eller multilaterala arrangemang, inklusive FN-systemet, internationella finansinstitut och andra regionala eller internationella mekanismer för samordnad hantering. Medlemsstater bör fullt ut utnyttja existerande arrangemang och etablerade institutioner och mekanismer och stärka dem där så är lämpligt.

43. Krishantering, inklusive stöd från regionala och internationella organisationer, bör ha en särskild inriktning på sysselsättning, anständigt arbete och hållbara företag och stämma överens med tillämpliga internationella arbetsnormer.

44. Medlemsstater bör samarbeta kring främjande av utvecklingsbistånd och investeringar inom offentliga och privata sektorn i samband med krishantering för att skapa anständiga och produktiva arbetstillfällen, näringslivsutveckling och egenföretagande.

45. Internationella organisationer bör stärka sitt samarbete och samstämmigheten av sin krishantering inom sina respektive mandat och fullt ut utnyttja relevanta internationella politiska ramar och arrangemang.

46. ILO bör spela en ledande roll i att hjälpa medlemsstater att erbjuda krishantering baserad på sysselsättning och anständigt arbete och inriktad på främjande av sysselsättning, integration i eller tillgång till arbetsmarknaden, där så är lämpligt, samt kapacitets- och institutionsuppbyggnad i nära samarbete med regionala och internationella institutioner.

47. Medlemsstater bör stärka internationellt samarbete, bland annat genom frivilligt och systematiskt utbyte av information, kunskaper, god praxis och teknologi för att främja fred, förebygga och begränsa kriser, möjliggöra återhämtning och bygga upp resiliens.

48. Där så är lämpligt bör krishanteringsinsatser samordnas nära och komplettera varandra, i synnerhet humanitärt och utvecklingsbistånd, för att främja full, produktiv och fritt vald sysselsättning och anständigt arbete för fred och resiliens.

XIV. Slutbestämmelse

49. Denna rekommendation ersätter 1944 års rekommendation angående sysselsättning (vid övergången från krig till fred) (nr 71).